

Paper Dutch Startup Association - Rondetafelgesprek 8 december 2021

Introductie

Allereerst willen wij u bedanken voor de uitnodiging voor het rondetafelgesprek inzake digitalisering. Het is belangrijk dat de Kamer zich specifiek buigt over de gevolgen van digitalisering in onze samenleving. Snelle technologische en digitale ontwikkelingen veranderen niet alleen onze samenleving, maar ook onze economie radicaal. Startups zijn de motor van deze moderne economie; ze zorgen voor innovatie, economische groei en werkgelegenheid.

De Dutch Startup Association is de grootste onafhankelijke belangenvereniging voor start- en scale ups in Nederland, en zet zich in om hun positie binnen de Nederlandse economie te versterken. Onze leden bepalen onze koers en beleid. Een bloeiend startup-ecosysteem is zoals gezegd cruciaal voor de economie van morgen en draagt bij aan het bieden van oplossingen voor allerlei uitdagingen, zoals bijvoorbeeld de energie- of klimaattransitie. Startups en scale ups zorgen voor een tech sector die drie keer productiever is, vier keer harder groeit en waarbij de banengroei drie keer zo groot is ten opzichte van andere sectoren; zo vertegenwoordigen start- en scale ups 130.000 banen met een groei van 8% per jaar, ook tijdens corona. Daarnaast bedenken ze nieuwe oplossingen voor de grote uitdagingen van onze tijd, zoals de energie- of voedseltransitie. Zij houden daardoor Nederland innovatief en concurrerend.

Ontwikkelingen en trends

Vanuit onze organisatie en achterban zien wij een aantal relevante ontwikkelingen waar de Commissie rekening mee zou kunnen houden. Notabene: wij noemen ook een aantal ontwikkelingen (en waarden) niet. Dat betekent niet dat wij deze niet zien of de waarden ondersteunen. Voor Dutch Startup Association gaat het om ontwikkelingen die direct effect hebben op het Nederlandse startup ecosysteem.

- Steeds meer focus op specifieke gebieden in het startup ecosysteem: deeptech, climatetech om er maar twee te noemen. Nederland staat hier goed voor. We hebben een aantal wereldleidende bedrijven en startups waarin goed geïnvesteerd wordt. Denk aan bedrijven die werken aan gecultiveerd vlees en investeringen in climatetech startups¹. We hebben de mogelijkheid hierin excellent te worden.
- De aard van startups wijzigt: steeds meer niet alleen tech-gedreven en het tempo van creatie van nieuwe bedrijven ligt almaar hoger. Startup methodiek is zo gedemocratiseerd dat de meeste nieuwe bedrijven startups zullen zijn over een paar jaar. De 5 jaar levensverwachting van een groot bedrijf of een startup ontloopt elkaar niet veel. Alle grote bedrijven waren ooit startups, het tempo ligt alleen veel hoger en neemt alleen maar toe. De grote bedrijven van de toekomst zijn nu startups, ook al is

---

1

<https://fd.nl/bedrijfsleven/1417146/durfinvesteerdere-steken-een-recordbedrag-in-nederlandse-klimaat-start-ups-myk1caaGVU3H>; in mei 2021 haalde Meatable 47 miljoen euro op, in september 2020 MosaMeat 55 miljoen dollar. Beide zijn Nederlandse bedrijven.

het 1 op 250. Voor de werkgelegenheid van de toekomst wordt nu door startups de basis gelegd.

- De internationale concurrentie is zeer sterk, ook binnen Europa. Nederland loopt op sommige punten achter: het algemene startup-klimaat in Nederland is aan erosie onderhevig. Met name op het vlak van financiering, zowel instrumenten als bron van financiering, maar ook een aantal praktische elementen.
- Diversiteit en inclusiviteit speelt in onze sector terecht een steeds grotere rol. Vanuit ons perspectief - naast het principiële - cruciaal diverse teams veel beter en effectiever werken. En tot meer succes en dus kansen leiden.

Startups en maatschappelijke waarden

Dutch Startup Association ondersteunt maatschappelijke waarden zoals recht op privacy, gelijke kansen en transparantie rondom (inzet van) technologie. Tegelijk moeten we ook gebruik maken van de positieve kracht van ons startup ecosysteem om maatschappelijke uitdagingen aan te gaan. Nederland heeft nog volop kansen om niet alleen een leidend startup land te worden maar ook om met behulp van innovatieve bedrijven de versnelling van digitalisering, klimaat en energietransities goed te doorstaan. Daarom is het erkennen van de maatschappelijke waarde van innovatie naar ons idee belangrijk.

Rol Kamer en verwachtingen van de overheid

Bij het bevorderen van een sterk startup ecosysteem spelen zowel de Kamer als de regering een sleutelrol.

Openheid voor, interesse in en een plek aan tafel voor startups en organisaties als de onze is de eerste stap die wij aan de Kamer zouden aanraden. De komst van de Commissie Digitale Zaken is daarnaast dus een goede ontwikkeling. Het zou zinnig zijn om structureel de stem van startups in rondetafelgesprekken, overleggen etc door te laten klinken. Als belangenbehartiger leveren wij graag onze kennis en netwerk hiervoor.

Wat betreft beleid liggen er de komende jaren nog een hoop uitdagingen, daarop komen we hieronder terug. In het algemeen lijkt de overheid zeker aandacht te hebben voor startups en scaleups: er zijn programma's ter ondersteuning en ook TechLeap speelt een positieve rol. Tegelijk lijkt een dieper begrip van wat nodig is of concrete acties om het startup ecosysteem op weg te helpen beperkt. Vaak ligt de focus of de uitwerking van plannen op bestaande bedrijven. Bijvoorbeeld op Prinsjesdag 2021 werd 300 miljoen euro aan subsidies aangekondigd; geld dat slechts toegankelijk is voor een zeer beperkte groep bedrijven (chip- een cloud industrie) en meer lijkt op een beschermende maatregel dan op innovatie. Daarnaast wordt innovatie wordt nog te vaak gelinkt aan technische vernieuwingen en hardware. Deels kan dat terecht zijn bijvoorbeeld rondom specifieke maatschappelijke uitdagingen. Het gevolg kan wel zijn dat veel start- en scaleups zo buiten de boot vallen. Daarom is, naast een gerichte aanpak, altijd ruimte nodig voor beleid en maatregelen die het hele ecosysteem vooruit helpen. Daarbij zijn er een aantal dossiers - zowel fundamenteel van aard als praktisch - waar startups al een tijd tegenaan lopen die nog niet voldoende prioriteit of aandacht hebben gekregen.

Thema's/dossiers

Voor ons zijn het creëren van meer fiscale stimulans voor durfkapitaal, het aantrekken en opleiden van talent, en het verbeteren van medewerkersparticipatie die prioriteiten. De afgelopen jaren was te zien dat de bereidheid om meer te investeren en regelgeving aan te passen er wel degelijk is, maar dat het tempo van aanpassing veel te laag ligt in vergelijking met andere landen en daardoor concurrerende randvoorwaarden uitblijven. Er zijn belangrijke maatregelen nodig om Nederland concurrerend te houden; het startup-ecosysteem in Nederland is immers volop in ontwikkeling. Er worden meer bedrijven gestart dan ooit, en ze leveren meer geld en banen op dan ooit. Daarnaast zijn de ook de investeringen in Nederlandse start- en scaleups dit jaar weer sterk gestegen. We lijken dus voorloper te zijn, maar achter de schermen is meer aan de hand.

Zo groeit in Nederland maar 16% van de startups uit tot succesvolle scale-up, tegenover bijvoorbeeld 51% (!) in de VS. Ook de markt voor durfkapitaal loopt in Nederland (1,8 miljard), ondanks de sterke groei, ver achter vergeleken met landen als het Verenigd Koninkrijk (14 miljard) of de VS (134 miljard). Deze achterstanden kennen een aantal belangrijke oorzaken, zoals bijvoorbeeld het ontbreken van een fiscale stimulans voor durfkapitaal, het ontbreken van een aantrekkelijke regeling voor medewerkersparticipatie, en het gebrek aan (inter)nationaal talent. Hierdoor loopt Nederland internationaal gezien steeds verder achter op haar concurrenten, en loopt het de brede welvaart mis die deze bedrijven bewezen met zich meebrengen.

Wat ook opvalt is dat ondanks de groei in financiering het Nederlandse aandeel achterblijft². Nederlandse startups en scale-ups hebben in het derde kwartaal van 2021 bijna 1,5 miljard euro aan durfkapitaal opgehaald, wat het totaal voor de eerste drie kwartalen 4,5 miljard maakt. Hiermee is nu al drie keer zoveel opgehaald als in heel 2020, en wordt de trend in de groei van de financiering voortgezet. Opmerkelijk is daarbij de opmars van buitenlandse investeerders die vooralsnog niet wordt bijgebeend door de Nederlandse fondsen. Het aandeel van deze, vooral Amerikaanse, investeerders in de totale investeringen in Nederlandse startups is sinds 2019 van 10% naar 55% gestegen. Het aandeel in de totale investeringen van Nederlandse fondsen in Nederlandse startups neemt daarentegen snel af, van 62% in 2019 naar 19% in 2021. Ook zien we een zorgelijke daling in early-stage investeringen. Het is belangrijk voor de Nederlandse economie van morgen dat startups die aan het begin van hun groei staan geholpen worden, waarbij ook Nederlandse investeerders een belangrijke rol te vervullen hebben.

Praktische problemen spelen te vaak nog een rol bij het opzetten van een startup. Het openen van een bankrekening en het aanvragen van startup visa zijn de twee meest in het oog springende. Ons bereiken regelmatig signalen dat het voor oprichters van startups na incorporatie lastig is om snel een bankrekening te openen. Het gaat vooral om startups die middels een holding en een STAK structuur hun medewerkers aandelenopties wensen te geven. Het proces van het aanvragen en toekennen van een rekening duurt 3-4 maanden. Een tweede probleem is het startup visum. Hoewel een zinnig instrument is deze vaak niet

---

2

<https://www.dutchstartupassociation.nl/trend-van-versnelde-groeifinanciering-startups-zet-door-in-derde-kwartaal-2021>

bekend bij Nederlandse consulaten en ambassades en dat maakt het voor buitenlandse startups die zich in Nederland willen vestigen lastig. Ook is de duur van het visum, 12 maanden, eigenlijk te kort om echt nuttig te zijn. In omliggende landen is deze langer, in Frankrijk bijvoorbeeld 4 jaar.

25 november 2021